

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:	1.Kf.700.148/2025/5.
A felperes:	felperes (felperes címe) dr. Pelőcz Eszter ügyvéd
A felperes képviselője:	(felperesi képviselő címe)
Az alperes:	alperes (alperes címe) dr. Ács Judit ügyvéd (alperesi képviselő címe)
Az alperes képviselője:	közszerológati jogviszonyból származó szabadságmegváltással kapcsolatos közszolgáltatási jogvita elbírálása alperes (32. sorszám alatt)
A per tárgya:	Pécsi Törvényszék 10.K.700.155/2024/31. számú ítélete
A fellebbezést benyújtó fél: A fellebbezéssel támadott határozat:	

Í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét – az indokolás részben történő megváltoztatásával – helybenhagyja.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2019. október 13-tól község főállású polgármestereként állt foglalkoztatási jogviszonyban az alperessel, egészen annak a tisztségéről való lemondása folytán bekövetkezett, 2023. május 1-i megszűnésig. A jogviszonyra irányadó, a közszerológati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Kttv.) 225/C. § (1)

bekezdése alapján naptári évenként 39 munkanap – 25 nap alap- és 14 nap pótszabadságból álló – szabadság illette meg. A jogviszonyának fennállása alatt a távolléteiről e célra rendelt szabadságnylvántartást nem vezetett, a szabadságnapok kiadásának és tényleges igénybevételének hiteles dokumentálására szolgáló okiratot – szabadságengedélyt – nem állított ki; a 2022. és a 2023. naptári évek tekintetében munkaidejének adminisztrálására kizárólag jelenléti ívet használt.

[2] A felperes – a rendelkezésre álló peradatok tanúsága szerint – a 2021. naptári évre vonatkozó szabadságütemezési előterjesztésben foglalt – és akkor ismert – adatok alapján nem rendelkezett a megelőző évről származó, igénybe nem vett kiadatlan szabadsággal. Ennek megfelelően az alperes képviselő-testülete a 2021. július 6-i ülésén a felperes tárgyévi szabadságolási ütemtervének elfogadásakor kizárólag a tárgyévre esedékes 39 munkanap szabadság ütemezését hagyta jóvá. A következő, 2022. évi szabadság ütemezésének előkészítése során ugyanakkor kiderült, hogy a Magyar Államkincstár Központosított Illetményszámfejtési Rendszerében (a továbbiakban: KIRA) nyilvántartott adatok szerint a felperesnek a korábbi évekről 77 munkanap ki nem vett szabadsága maradt fenn, amelyből kifolyólag a tárgyévre törvényesen járó további 39 munkanap hozzászámításával immár összesen 116 nap szabadság kiadásáról kellett dönten. A képviselő-testület a 2022. március 4-i ülésén az ezen eltéréstől fakadó vitát követően a KIRA rendszerben rögzített teljes szabadságállománytól eltérően csupán az előző évről áthozott 39, valamint a tárgyévi újabb 39, azaz mindösszesen 78 nap szabadság ütemezését fogadta el és hagyta jóvá. A szabadságkiadás kérdése a 2022. május 23. napján tartott testületi ülésen ismételen napirendre került, miután a törvényességi felügyeletet gyakorló kormányhivatal hivatalos megkeresésében a nyilvántartásban szereplő 116 nap szabadság teljes körű kiadásának törvényi kötelezettségére hívta fel az alperes figyelmét. Ennek nyomán a képviselő-testület akként módosította a korábbi határozatát, hogy az összesített 116 napot a májustól decemberig terjedő időszakra – havi 15, illetőleg az utolsó hónapra 11 nap elosztásban – ütemezte be. A felperes e testületi döntést követően, pontosan meg nem határozható időpontban és meg nem állapítható számban, utólagosan szabadságként adminisztrált egyes napokat, ugyanakkor a peradatok alapján ezen napok tényleges pihenőidőként való igénybevétele, avagy annak elmaradása nem rekonstruálható. A jogviszony fennállásának utolsó évében, a 2023. február 2-i ülésén a tárgyévi szabadságolási ütemterv tárgyalásakor a testület megállapította, hogy a felperes az előző évre ütemezett keretéből 12 napot ismételen nem vett igénybe (nem írt ki), így ezen maradvány és a tárgyévi járandóság összevonásával mindösszesen 51 nap szabadság év közbeni, időben megközelítőleg arányos elosztását és ütemezését hagyta jóvá.

[3] A Magyar Államkincstár által kiállított közszolgálati igazolás szerint a felperesnek a polgármesteri foglalkoztatási jogviszonya megszűnésekor összesen 25 nap kiadatlan szabadsága maradt. Ez az állomány két részből tevődött össze: egyfelől a 2022. évről áthozott – és a képviselő-testület 2023. február 2-i ülésén is maradványként megállapított – 12 napból, másfelől a jogviszony megszűnésének tárgyévére időarányosan esedékes, ám ténylegesen fel nem használt 13 napból.

[4] Mivel az alperes nem fizette meg határidőben a jogviszony megszűnésével esedékesé vált szabadságmegváltást, a felperes fizetési felszólítást intézett hozzá. Az alperes a 2023. augusztus 1. napján kelt válasziratában a követelés jogalapját és összegezését egyaránt vitatta: egyrészt kétségbe vonta a képviselő-testület által a 2022. évről történő szabadságátvitel tárgyában hozott határozat jogszerűségét, ezáltal vitatva a felperes ezen napokra vonatkozó jogosultságát, másrészt a tárgyévre időarányosan esedékes 13 nap

tekintetében arra hivatkozott, hogy abból a felperes egy napot már ténylegesen igénybe vett, így a szabadságmegváltás iránti igényt mindösszesen 12 nap erejéig ismerte el.

[5] A szabadságegyenleg hivatalos rögzítésével és pénzügyi teljesítésével kapcsolatban a Magyar Államkincstár ISZ-SOM 1/8-5/2023. számú tájékoztatása alapján megállapítható, hogy jóllehet az alperes 2023. június 22-én – a hivatalos közszolgálati igazolással összhangban – még a teljes 25 napra kérte a szabadságmegváltás számfejtését, a távolléti adatok állítólagos téves rögzítésére hivatkozva 2023. szeptember 11-én már e korábbi elszámolás visszamenőleges törlését kezdeményezte. Ennek eredményeként a felperes részére szabadságmegváltást nem fizetett.

A kereset és a védírat (ellenkérelem és beszámítási kérelem)

[6] A felperes a per folyamán pontosított keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 747.127 forint összegű szabadságmegváltás, valamint e tőkeösszeg után 2023. május 1. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére. Követelése jogalapjaként a Kttv. 225/A. § (1) bekezdését, valamint a 225/L. §-ára figyelemmel alkalmazandó 107. § (2) bekezdés b) pontját jelölte meg. Keresetének ténybeli indokaként arra hivatkozott, hogy az alperes a Magyar Államkincstár felé korábban hivatalosan lejelentett, és e szerv által kiállított okiraton is feltüntetett 25 napra járó szabadságmegváltás összegét a jogszabályban az elszámolásra és pénzügyi teljesítésre előírt 40 napos határidő elteltét követően sem fizette meg.

[7] Előadta, hogy a per tárgyát képező 25 nap időtartamú szabadságát rajta kívül álló okokból nem vette igénybe. Ennek indokaként a polgármesteri tisztségéből fakadó, fokozott munkaterhelést jelölte meg: a folyamatos munkavégzést megkövetelő hivatali teendők – különös figyelemmel a járványügyi helyzet kezelésére, valamint az önkormányzati hivatal költöztetésének lebonyolítására – objektíve akadályozták a szabadság tényleges igénybevételében. A peres eljárás során elismerte, hogy a távolléteiről különálló, szabályszerű nyilvántartást nem vezetett, és a képviselő-testület által elfogadott szabadságolási ütemtervekben foglaltaknak sem tett eleget. E mulasztását azzal magyarázta, hogy megítélése szerint az ütemterv „csak egy terv volt”, így annak végrehajtását nem tekintette magára nézve kötelező erejűnek.

[8] Az alperes a védíratában elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan a felperes által érvényesített követeléssel – mind a marasztalási tőkeösszeg, mind pedig a járulékos kamatigény tekintetében – azonos mértékű saját ellenkövetelésének beszámítását kérte.

[9] Az érdemi védekezése körében a Kttv. 9. § (2)-(3) bekezdéseiben rögzített együttműködési kötelezettség, valamint a jóhiszemű és tisztességes eljárás követelményének megsértésére hivatkozott, jogi érvelésének alátámasztásaként pedig az Európai Unió Bírósága C-619/16. és C-684/16. számú ítéleteiben (a továbbiakban: EUB ítéletei) kifejtett elvi iránymutatást is felhívta.

[10] Álláspontja szerint a felperes a jogviszonya megszűnésekor valójában már nem rendelkezett kiadatlan szabadsággal, kizárólag a saját adminisztratív mulasztásának következménye a KIRA rendszerben tévesen nyilvántartott 25 nap. A felperes a pihenőidejét

ténylegesen igénybe vette, ám – a Kttv. 225/C. §-ának szabályait, köztük a (3) bekezdés szerinti nyilvántartási és éves ütemezési rendet is kijátszva – elmulasztotta a szabadság kiírásának hivatalos és okiratszerű dokumentálását, a testületileg jóváhagyott ütemtervtől való eltérés előzetes bejelentését, valamint a képviselő-testület utólagos tájékoztatását. A felperes ezen felróható, a nyilvántartási kötelezettséget érintő mulasztásának eljárásjogi eredményeként a perben a bizonyítási teher megfordul, ami azt jelenti, hogy hiteles adatok hiányában magának a felperesnek kell kétséget kizáróan bizonyítania, hogy valóban hány nap megváltható szabadság illeti meg.

[11] A felperes a lemondását megelőzően a jogszerű működés látszatának fenntartása érdekében visszamenőleges hatállyal utólagosan állított ki jelenléti íveket, azonban ezek a perben csatolt kiküldetési rendelvevényekkel és az egészségügyi ellátás igénybevételét igazoló orvosi iratokkal éles ellentétben állnak. Ebből fakadóan az indokolatlan távollétekkel érintett időtartamokat – egyéb kimentési ok hiányában – valóban igénybe vett szabadságként kell elszámolni.

[12] A beszámítási kérelmét a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 132. § (1) bekezdésére hivatkozva terjesztette elő, s annak anyagi jogi jogalapjaként a Kttv. 225/L. §-a folytán alkalmazandó 160. § (1) bekezdésében, illetőleg a polgármesterekre irányadó 225/G. § (1) bekezdésében szabályozott munkáltatói kártérítési igényét jelölte meg. Indokként pedig arra hivatkozott, hogy a felperes a Kttv. 225/C. §-a szerinti szabadság-igénybevételi, dokumentálási, tájékoztatási és együttműködési kötelezettségeit megszegve elmulasztotta az ütemezett szabadság jogszerű kivételét és naprakész nyilvántartását, amely a munkáltató oldalán – az érdemi ellenkérelemben részletezett anyagi jogi kifogás el nem fogadása esetén – a felperes által utóbb érvényesített szabadságmegváltással egyező összegű fizetési kötelezettséget, s ekként kárt keletkeztet.

Az elsőfokú bíróság ítélete és a beszámítási kérelmet elutasító végzése

[13] Az elsőfokú bíróság a keresetben foglaltaknak megfelelően marasztalta az alperest. Döntését a Kttv. 225/C. § (1)-(4) bekezdéseire alapította; irányadó joggyakorlatként felhívta a Kúria Kfv.III.45.014/2024/11. és Kfv.III.45.133/2023/6. számú precedens határozatait, valamint az EUB ítéleteit.

[14] Tényként rögzítette, hogy az alperesi képviselő-testület a 2023. évre vonatkozóan ugyan elfogadott egy – az előző évről áthozott 12 napot is tartalmazó – szabadságolási ütemtervet, az abban ütemezett szabadságait azonban a felperes a 2023. május 1-jén bekövetkezett lemondásáig nem vette igénybe, és azokat formálisan sem írta ki, hanem a távolléteinek dokumentálására kizárólag jelenléti ívet vezetett. Kifejtette ugyanakkor azt is, hogy a Kttv. kógens rendelkezései és az irányadó kúriai joggyakorlat értelmében a szabadság megfelelő ütemezése, természetbeni kiadása és hiteles nyilvántartása – a polgármesteri tisztség közjogi sajátosságai ellenére is – olyan alapvető munkáltatói kötelezettség, amelynek elmulasztása eljárásjogilag azzal a következménnyel jár, hogy az ezen adminisztratív hiányosságokból fakadó bizonyítatlanság terhét az alperesnek kell viselnie.

[15] Ennek megfelelően a perben az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a jogviszony fennállása alatt a per tárgyává tett szabadságot a felperes részére természetben kiadta, vagy azt utóbb pénzben megváltotta. Az alperes azonban e bizonyítási kötelezettségének – a peradatok tanúsága szerint – nem tudott eleget tenni: a kérdéses napok szabályszerű kiadását hitelt érdemlően nem tudta igazolni, az esedékes megváltás összegét

pedig nem vitásan nem fizette meg a felperes részére. A szabadság kiadásának igazolatlansága mellett alaptalannak ítélte az alperes kimentésre irányuló azon védekezését is, amely szerint a felperes a Kttv. 9. §-ába ütköző – a nyilvántartási rendet sértő – magatartásával rendeltetésellenes joggyakorlást (joggal való visszaélést) valósított meg a pénzbeli megváltásra való jogosultság megszerzése érdekében. Álláspontja szerint az alperes által a kiküldetések, az útiköltség-elszámolások és a 90 alkalmat érintő orvosi kezelések tekintetében hivatkozott ellentmondások – amellet, hogy a felperes orvosi vizsgálatokkal és utólagos kiírással kapcsolatos védekezését érdemben nem cáfolják – a szabadságmegváltás jogalapja szempontjából irrelevánsak. A munkáltató ugyanis e vélelmezett, jogcím nélküli hiányzásokat legfeljebb igazolatlan távollétnek minősíthette volna, de azokat utólag nem számolhatta volna el kiadott szabadságként. Rámutatott továbbá, hogy mivel a keresettel érvényesített 25 nap nem konkrét, naptárilag beazonosított napokra vonatkozott, a kötetlen vagy kötött munkarend kérdése, valamint az előbbieik szerint vitatott munkanapok egyedi megítélése nem befolyásolta a jogvita érdemi kimenetelét.

[16] Az alperes által a felperesi követeléssel szemben előterjesztett beszámítási kérelmet a törvényszék a 25. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt I. számú végzésével elutasította.

[17] Az ítéletben e döntése indokaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:51. § a)-b) pontjaira, valamint a BH2011. 17. számú eseti döntésben kifejtett elvi álláspontra hivatkozott. E szerint a kötelezett a jogosulttal szemben fennálló, egynemű és lejárt követelését a jogosulthoz intézett, illetve a perben tett nyilatkozattal a tartozásába beszámíthatja. A beszámítani kívánt ellenkövetelés tárgyában a felek között folyamatban lévő más per ténye e követelést nem teszi le nem járttá, azonban beszámításnak kizárólag abban a peres eljárásban van helye, amelyben a szemben álló követelést érvényesítik. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy miután az alperes által a kiküldetési rendelvevények és az útiköltség-elszámolások alapján támasztott kártérítési igény elbírálása egy folyamatban lévő másik per tárgyát képezi, a jelen eljárásban e külön peresített követelés beszámítására nincs lehetőség.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[18] Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte.

[19] Eljárásjogi kifogásként arra hivatkozott, hogy az elsőfokú ítélet – a Kp. 78. § (2) bekezdésének, a Kp. 78. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 265. § (1) bekezdésének és 279. § (1) bekezdésének, valamint a Kp. 84. § (2) bekezdése szerint irányadó Pp. 346. § (4)-(6) bekezdéseinek megsértése okán – ténybelileg és jogilag egyaránt megalapozatlan, iratellenes, továbbá annak jogi indokolása hiányos. Az ítélet nem tartalmazza az anyagi jogi alapjául szolgáló jogszabályokat, azok értelmezését a törvényszék nem tárta fel, továbbá adós maradt annak okszerű levezetésével is, hogy milyen elvi megfontolásból tért el a Kúria közzétett precedens határozataitól. Az elsőfokú bíróság tévesen eljárva egyoldalúan a terhére értékelte a szabadságnylvántartás hiányosságait, figyelmen kívül hagyva, hogy ezen ténybeli állapot a felperes felróható közrehatásának – nevezetesen a Kttv. 9. § (2)-(3) bekezdéseibe

ütköző együttműködési és tájékoztatási, valamint a Kttv. 225/C. §-a szerinti dokumentálási kötelezettségei szándékos megszegésének – közvetlen következménye.

[20] E körben rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság jogszabálysértő módon alapította döntését a felperes által utólagosan, „kampánymunkában” kiállított jelenléti ívekre, holott azok tartalmi valótlanságát a peres felek egyezően állították, így azokhoz a Pp. bizonyítási szabályai szerint érdemi okirati bizonyító erő nem fűződhet. Hangsúlyozta, hogy a perben becsatolt képviselő-testületi ülésekről készült jegyzőkönyvekkel bizonyította: a szabadság kiadásáról munkáltatóként gondoskodott, a ténylegesen igénybe vett, de dokumentálni elmulasztott szabadság kiírására pedig felszólította a felperest, egyidejűleg – az együttműködési kötelezettség körében – a felhalmozódott szabadságot átütemezte. Ezzel összefüggésben kiemelte, hogy a hatályos jogszabályi környezetben a képviselő-testület nem rendelkezett olyan további jogi eszközzel, amellyel a szabadságnylvántartás szabályszerű vezetését érdemben kikényszeríthette volna. Álláspontja szerint a felperes ezen súlyos és folyamatos, a képviselő-testület és a jegyző többszöri felszólítása ellenére is fenntartott mulasztása a Kúria Kf.III.39.887/2021/4. számú precedens határozata értelmében a bizonyítási teher megfordulását eredményezte, így a felperesnek kellett volna hitelt érdemlően igazolnia a szabadságkiadás elmaradásának tényét és indokait. Ebből okszerűen következik, hogy a perben kizárólag a felperest terhelte annak bizonyítása, ténylegesen hány nap megváltható szabadság illeti meg.

[21] Megítélése szerint a felperes részéről megvalósított, eltitkolt szabadságfelhasználás tényét támasztja alá, hogy a munkaidejének jelentős részét érdemi bizonylatokkal és hivatali feladatokkal nem igazolható módon a munkahelyétől távol töltötte (amelyet útiköltség-elszámolások okiratszerűen igazolnak), illetőleg más, szintén okirattal dokumentált esetekben kifejezetten a munkaideje terhére vett igénybe egészségügyi ellátást. Okfejtése szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok, különösen a kórházi iratok okszerűtlen és iratellenes értékelésével – a teljes bizonyító erejű magánokiratokkal szemben kizárólag a felperes ellentmondásos személyes előadását elfogadva – jutott arra a téves következtetésre, hogy a mintegy 90 alkalommal, munkaidőben igénybe vett orvosi kezelések nem minősültek igazolatlan távollétnek. Előadta, hogy ezen ítéleti megállapítás azért is jogszabálysértő, mert a polgármesteri jogviszonyra is kógens módon irányadó Kttv. 89. § (1) bekezdése kötött, általános munkarendet ír elő, amelytől a felperes saját elhatározásából, utólagos „ledolgozásra” hivatkozva jogszerűen nem térhetett volna el.

[22] Hangsúlyozta, az elsőfokú bíróság téves jogértelmezés eredményeként várta el tőle annak bizonyítását, hogy a felperesi mulasztás kifejezetten a későbbi pénzbeli megváltás célzatával történt, minthogy a kimentéshez nem a célzatot, hanem magát a jogellenes, felróható magatartást kellett igazolni.

[23] Érvelése szerint a perbeli tényállás egyedi sajátosságaira figyelemmel az elsőfokú bíróságnak a Kúria Kfv.III.45.014/2024/11. számú precedens határozatában, valamint a Fővárosi Ítéltábla 1.Kf.700.392/2023/6. számú döntésében rögzített elvi iránymutatásokat kellett volna irányadónak tekintenie. Ezzel szemben téves jogalkalmazással, a konkrét ügy ténybeli és jogi kereteitől idegen Kfv.III.45.133/2023/6. számú kúriai ítéletre alapította a határozatát.

[24] Mindezek alapján a felperes a kötelezettségei szándékos, a munkáltatói ellenőrzést és nyilvántartást ellehetetlenítő megszegésével maga idézte elő a bizonyítatlanságot eredményező jogsértő állapotot, mely felróható magatartása okán a szabadság pénzbeli megváltásához kapcsolódó anyagi jogi igénye jogalapját veszítette.

[25] A beszámítási kérelem elutasítása körében arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság

a

Kp.

132. § (1) bekezdésébe, a Kp. 28. § (2)-(3) bekezdéseibe és a Pp. 209. § (9) bekezdésébe

ütköző eljárási szabálysértést követett el, amikor az önálló anyagi jogi ellenkövetelésnek minősülő beszámítási kérelmét nem az ítélet rendelkező részében bírálta el, hanem azt egy fellebbezéssel nem támadható pervezető végzéssel utasította el. Érvelése szerint a döntés anyagi jogi indokolása is téves és iratellenes, minthogy a felhívott Ptk. 6:51. § a)-b) pontja a szabadságmegváltás esetében nem zárja ki a beszámítást, a precedenshatással nem rendelkező BH 2011.17. számú eseti döntés alkalmazásának pedig fogalmilag nem volt helye, lévén a peres felek között nem állt fenn két jogerősen megítélt, egymással szembeállítható követelés. Az elsőfokú bíróság a beszámítás ténybeli és jogi alapját is teljességgel félreértelmezte, ugyanis nem a felperessel szemben folyamatban lévő másik per tárgyát képező, útiköltségekkel kapcsolatos igényét kívánta érvényesíteni, hanem a Kttv. 160. § (1) bekezdésére és 225/G. § (1) bekezdésére alapított, kifejezetten a szabadság igénybevételének és dokumentálásának elmulasztásával, valamint a jóhiszemű eljárás és az együttműködési kötelezettség megszegésével okozott kár megtérítése iránt terjesztett elő beszámítási kérelmet.

[26] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében – az eljárás korábbi szakaszaiban kifejtett jogi álláspontját változatlanul fenntartva – az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, hivatkozva annak érdemi megalapozottságára, okszerű bizonyítékértékelésére és indokolásának helytállóságára.

A Fővárosi Ítéltábla döntése és annak jogi indokai

[27] A fellebbezés alaptalan.

[28] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 108. § (1) bekezdése alapján a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között bírálta felül. Ennek során azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a szabadságmegváltás kérdésében a perben releváns tényállást a rendelkezésre álló peradatok alapján helytállóan állapította meg, az ügyben irányadó jogszabályi rendelkezéseket megfelelően azonosította, majd azok tartalmának helyes értelmezése alapján, azokat az ügy konkrétumaira megfelelően alkalmazva az ügy érdemében megalapozott és jogszerű döntést hozott, amelynek indokolásával az ítéltábla egyetértett. Eltérő jogi megítélés alá esett azonban a beszámítási kérelem elbírálása. E körben az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság egyrészt a döntés perjogi formáját tévesen választotta meg, másrészt a releváns tényállást pontatlanul rögzítette, továbbá a jogvita e részére irányadó anyagi jogi rendelkezéseket nem megfelelően azonosította. Mindazonáltal – figyelemmel arra, hogy a beszámítási kérelmet elutasító döntés érdemben, a feltárt eljárásjogi és dogmatikai pontatlanságok ellenére megalapozottnak bizonyult – a másodfokú bíróság a támadott határozatot e körben a jogi indokolás megváltoztatásával hagyta helyben.

[29] A perbeli jogvita dogmatikai kiindulópontjaként a polgármester és a helyi önkormányzat képviselő-testülete közötti fennálló sajátos közszolgálati jogviszony, valamint az ahhoz kapcsolódó munkáltatói joggyakorlás és intézményi kontroll törvényi kereteit

szükséges rögzíteni. Az ítéltábla rámutat, hogy a Kttv. 225/A. § (1) bekezdése értelmében a főállású polgármester foglalkoztatási jogviszonya a képviselő-testület és a polgármester között fennálló, választással létrejövő sajátos közszolgálati jogviszonynak minősül, amelyben – az illetmény és a tiszteletdíj megállapításának kivételével – a munkáltatói jogokat a képviselő-testület gyakorolja. Ezzel összhangban a Kttv. 225/J. § (1) bekezdése azt is kimondja, hogy a képviselő-testület e jogviszonnyal, valamint a polgármester fegyelmi és kártérítési felelősségének megállapításával kapcsolatos hatáskörét nem ruházhatja át. Noha a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) az általános munkáltatói jogkör telepítéséről *expressis verbis* nem rendelkezik, a képviselő-testület polgármester feletti átfogó ellenőrző és felelősségre vonási monopóliuma az irányadó közjogi szabályozás rendszertani értelmezéséből egyértelműen következik. Ezt a komplex funkciót támasztja alá egyrészt közjogi oldalról az Mötv. 70. §-a, amely alapján a képviselő-testület minősített többségű döntésével közigazgatási pert indíthat a polgármester ellen annak sorozatos törvénysértő tevékenysége vagy mulasztása okán felmerülő jogi felelősségének megállapítása iránt. Ezt a keretrendszer munkajogi oldalról szervesen egészíti ki a Kttv. 225/F. § (1) bekezdése, amely szerint a polgármesterrel szembeni fegyelmi eljárás elrendelése szintén a testület elvonhatatlan hatásköre. E többirányú, garanciális normatív kapcsolatrendszerből logikai szükségszerűséggel következik, hogy a testületet nem csupán a szűkebb értelemben vett fegyelmi és számonkérési, hanem az általános munkáltatói funkciók is maradéktalanul megilletik. Ennélfogva a polgármestert megillető pihenőidőhöz – jelesül a szabadság kiadásához, ütemezéséhez és elszámolásához – kapcsolódó objektív munkáltatói kötelezettségek teljesítése is és elsődlegesen a képviselő-testületet mint a munkáltatói jogkör gyakorlóját terheli.

[30] Ezt a jogértelmezést közvetlenül támasztja alá a Kttv. 225/C. § (2) bekezdése, amelynek értelmében a képviselő-testület minden év február 28-ig jóváhagyja a polgármester szabadságának ütemezését, a szabadságot pedig az ütemezésben foglaltaknak megfelelően kell kiadni és igénybe venni, miközben a polgármester a szabadság igénybe vételéről a következő ülésen köteles tájékoztatást adni. E szabályozási konstrukcióból az következik, hogy a szabadság rendjének meghatározása és annak utólagos nyomon követése nem a polgármester kizárólagos belátására bízott diszkrecionális jogosultság, hanem a munkáltatói kontroll körébe vont, intézményesen szabályozott kötelezettség. Jóllehet e normatív konstrukció a pihenőidő tényleges ütemezése és mindennapi igénybe vétele terén kétségtelenül széleskörű döntési szabadságot biztosít a polgármester számára, ez – a jogviszony sajátos közjogi természetéből eredő – relatív autonómia önmagában nem vezet a felelősség áthárításához. Ebből okszerűen következik, hogy a polgármester mozgásterét fogalmilag sem mentesítheti a képviselő-testületet a szabadság jogszerű kiadásáért és ellenőrzéséért fennálló objektív munkáltatói kötelezettsége alól. A szabadság jogintézményének teleologikus rendeltetése ugyanis a tisztségviselő regenerálódásának biztosítása, amelynek jogszabályszerű kiadása (szükség esetén annak kikényszerítése) és ellenőrzése a munkáltatót terhelő alapvető kötelezettség. E felelősségi rendszer nem töri át a Kttv. 225/J. § (3) bekezdése sem, amely szerint a jegyző kezeli a polgármester személyi anyagát, továbbá ellátja a polgármester foglalkoztatási jogviszonyával kapcsolatos ügyviteli feladatokat. Az ítéltábla hangsúlyozza, hogy a jogalkotó ezen normával kizárólag a munkáltatói feladatok belső, hivatali apparátusra – nevezetesen a jegyzőre mint a polgármesteri hivatal vezetőjére – történő technikai (ügyviteli) szintű delegálását végezte el. A jegyző e relációban nem önálló munkáltatói jogkörgyakorló, hanem kizárólag a képviselő-testület adminisztratív közreműködője. Minthogy ez a belső, törvényi delegáció jogilag nem eredményez jogalany-változást a munkáltatói pozícióban, következésképpen az ügyviteli

feladatok – a szabadságnylvántartás vezetése – esetleges jegyzői elmulasztása vagy hiányossága kifelé, a polgármesterrel szemben fennálló közszolgálati jogviszonyban teljes egészében és kizárólagosan a képviselő-testület mint tényleges munkáltató terhére esik.

[31] Az anyagi jogi felelősségből fakadó bizonyítási teher telepítését perjogi síkon mindenekelőtt a Kp. közszolgálati perekre irányadó különös bizonyítási szabályai határozzák meg. A Kp. 5. § (4) bekezdése értelmében a közszolgálati jogvitákat közigazgatási perben kell elbírálni, ahol a közigazgatási szervre vonatkozó szabályok a munkáltatóra is maradéktalanul irányadóak. Ezzel összhangban a Kp. 18. § (3) bekezdése rögzíti, hogy a pert kifejezetten a munkáltató szervvel szemben kell megindítani. E normatív kiindulópontból egyenesen következik, hogy a perbeli bizonyítás kötelezettje elsődlegesen a munkáltatóként perben álló szerv. Ezt a perjogi pozíciót nyomatékosítja a Kp. 79. § (2) bekezdése, amely *expressis verbis* előírja: a közszolgálati perben a munkáltatóként eljáró közigazgatási szerv köteles bizonyítani a saját működési körében keletkezett, az igény elbírálásához szükséges iratok tartalmát, a vitatott számítások helyességét, illetőleg bérvíta esetén a juttatás tényleges megfizetését. Ebből nem pusztán általánosságban a munkáltató fokozott közreműködési kötelezettsége, hanem kifejezetten az következik, hogy a belső működési körében keletkezett adatok, nyilvántartások és számítások bizonyíthatatlanságából fakadó eljárásjogi hátrányokat is neki kell viselnie. Következésképpen, amennyiben a jogvita tárgyát a szabadság pénzbeli megváltása képezi, a hivatkozott eljárásjogi normák értelmében a munkáltatót terhelő bizonyítási kötelezettség kiterjed mindazon hiteles okiratok, nyilvántartások és számítások perbeli rendelkezésre bocsátására, amelyekből a pihenőidő jogszerű kiadásának, tényleges igénybevételenek, a fennmaradó szabadságállomány mértékének, valamint a megváltásösszegezésének alapja aggálytalanul megállapítható. Ezen bizonyítási kötelezettség sikertelensége esetén a bizonyíthatatlanság eljárásjogi következményeit a munkáltató köteles viselni. Amint arra az ítéltábla a korábbiakban már rámutatott, a Kttv. a hiteles nyilvántartás vezetésének technikai (adminisztratív) kötelezettségét ugyan a hivatali apparátusra (a jegyzőre) telepíti; mindazonáltal ezen feladat elmulasztása vagy hiányos teljesítése a munkáltatói jogkör gyakorló képviselő-testület saját működési és felelősségi körében felmerült mulasztásának minősül. Mindebből az következik, hogy amennyiben a képviselő-testület a szabadságnylvántartás ellentmondásai vagy hiánya okán nem képes hitelt érdemlő okiratokkal igazolni a ténylegesen igénybe vett szabadságnapok tényét, mértékét, valamint jogszabályszerű adminisztrálását, az ebből fakadó bizonyíthatatlanság a terhére értékelendő. Ez az adminisztratív-bizonyítási hiányosság ugyanakkor dogmatikailag nem eredményezheti a polgármestert törvényesen megillető anyagi jogi követelés – így a szabadságmegváltás iránti igény – érvényesíthetőségének kizárását, illetve az arra irányuló jogosultság elvesztését.

[32] Ezen garanciális főszabály alól a munkáltatót terhelő objektív bizonyítási kötelezettség megfordulását és az anyagi jogi igény elenyészését eredményező kivételt csak a Kttv. 9. § (2)-(3) bekezdéseiben rögzített együttműködési, valamint a jóhiszemű és tisztességes joggyakorlásra vonatkozó kötelezettség olyan minősített súlyú megsértése teremtheti meg, amely egyúttal a Kttv. 10. §-ában rögzített joggal való visszaélés tilalmába is ütközik. Ebből az következik, hogy e szankciós jellegű kivétel csak abban a szűk körű és kivételes esetben alkalmazható, ha a rendelkezésre álló peradatok összessége alapján kellő alappal lehet arra következtetni, hogy a polgármester a nyilvántartás vezetésének tudatos mellőzésével és a tájékoztatási kötelezettség szándékos elmulasztásával nem a pihenőidő rendeltetésszerű igénybevétele, hanem kifejezetten a tényleges kiadásának megghiúsítására

és a későbbi pénzbeli megváltásra való jogosultság mesterséges megalapozására törekedett. A jogalkotó ezen alapelvek érvényre juttatásával – a szabadságmegváltási igények érvényesítésének dogmatikai rendszerében is – azokat a súlyosan felróható, kifejezetten célzatos és visszaélésszerű magatartásokat kívánta szankcionálni, amelyek során a tisztségviselő a munkáltatói felhívás(ok) ellenére – tudatosan és szisztematikusan – eltitkolja a tényleges távolléteit, megteveszti a munkáltatót, a szabadság adminisztrálását szándékosan ellehetetleníti (szabotálja), vagy a pihenőidő rendeltetésszerű igénybevétele helyett – a hivatali apparátust és a képviselő-testületet egyaránt megtevesztve – kizárólag abból a célból halmozza fel a kiadatlan napokat, hogy a ciklusa, illetve a jogviszonya megszűnésekor jogalap nélkül – a helyi önkormányzat költségvetésének terhére – vagyoni előnyhöz, jelentősebb összegű pénzbeli szabadságmegváltáshoz jusson. Ilyenformán a munkáltatói bizonyítási teher megfordulásához és az anyagi jogi igény elenyészéséhez – mint az előbbi garanciális főszabály alóli, restriktíven (szűken) értelmezendő kivételhez – nem elegendő önmagában a polgármester pusztán adminisztratív passzivitásának, hanem a nyilvántartásvezetési és tájékoztatási gyakorlatának igazolása. Ehelyett – ellentétben a fellebbezésben foglaltakkal – az alperesnek hitelt érdemlően bizonyítania kell a felperes azon célzatos, tudatosan a jogintézmény rendeltetésével össze nem egyeztethető, nyereszkeskedő szándékú stratégiáját, illetve vagyoni haszonszerzésre irányuló, rosszhiszemű magatartását, amely a szabadságmegváltás intézményének rendeltetésellenes joggyakorlás útján történő kiaknázására irányult.

[33] Mindezen elvi megállapításokat a perbeli jogvita tényállására vetítve elsőként rögzíthető, hogy a felperes polgármester a távolléteiről valóban nem vezetett önálló, a jogszabályi előírásoknak megfelelő szabadságnylvántartást, hanem erre a célra kizárólagosan a munkaidejét feltüntető jelenléti ívet alkalmazta, amely adminisztratív gyakorlat önmagában nem felel meg a hiteles és naprakész szabadságnylvántartás követelményének. A peradatok alapján az is megállapítható, hogy a felperes a képviselő-testület által hivatalosan elfogadott szabadságolási ütemtervben foglaltakat folyamatosan figyelmen kívül hagyta, az előírányzott szabadságait ténylegesen nem vette igénybe, illetőleg az ütemtervtől való eltéréseket a munkáltatói jogkört gyakorló képviselő-testület felé – a törvényi kötelezettsége ellenére – egyáltalán nem jelezte. E körülmények azonban – a hivatkozott elvi tételekkel összhangban – jogilag legfeljebb a felperes adminisztratív és együttműködési kötelezettségeinek megszegését támaszthatják alá, arra azonban önmagukban nem alkalmasak, hogy bizonyítsák a perrel érintett szabadságnapok természetbeni kiadását (illetve azok tényleges igénybevételeit), és ezáltal megdöntsék a ki nem adott szabadságállomány fennállásának objektív tényét.

[34] Hasonlóképpen, e hiányosságok önmagukban az alperes azon védekezését sem igazolják, miszerint a felperes rosszhiszeműen, a joggal való visszaélés tilalmába ütköző módon járt volna el abból a célból, hogy a kiadatlan pihenőnapokat a jogviszonya megszűnésekor esedékes pénzbeli megváltás jogalapjának megteremtése érdekében tudatosan felhalmozza. A bizonyítási eljárás adatai alapján ugyanis nem azonosítható olyan célzatos, a munkáltató megtevesztésére vagy a jogszabályi keretek kijátszására irányuló aktív felperesi magatartás, amely e minősített, szankciós jellegű kifogást megalapozná; ellenkezőleg, a rendelkezésre álló bizonyítékok összessége kifejezetten cáfolja a rosszhiszeműség fennállását. Egyfelől az elsőfokú bíróság – a perben meghallgatott jegyző vallomásaival is alátámasztva – okszerűen állapította meg, hogy a felperes a távolléteit nem titkolta el, azokat a jelenléti íven

transzparens módon rögzítette. Nem téveszthető szem elől az sem, hogy ezt az egyébként szabálytalan adminisztratív gyakorlatot a hivatali működés törvényességéért és a személyügyi nyilvántartások vezetéséért felelős jegyző éveken keresztül érdemi kifogás nélkül, hallgatólagosan tudomásul vette, anélkül, hogy a felperest a formalizált szabadságnymtatványok alkalmazására, avagy a tájékoztatási kötelezettségének teljesítésére hivatalosan (dokumentált módon) felhívta volna. Mindebből okszerűen az következik, hogy a felperesi mulasztás egy olyan kialakult, bár kétségtelenül szabálytalan hivatali ügymenetbe illeszkedett, amelyet a munkáltatói feladatok ellátásában közreműködő hivatali apparátus is elfogadott.

[35] Másfelől a peres eljárás során feltárt objektív körülmények önmagukban is a rosszhiszeműség ellenében ható, életszerű magyarázatot adnak arra, hogy a felperes a pihenőidőt miért nem az ütemterv szerint vette igénybe. E körben az ítéltábla rámutat, hogy a polgármesteri tisztséggel szükségképpen fokozott felelősség és folyamatos jelenlétet igénylő munkateher jár együtt, amely a vizsgált időszakban – a járványügyi védekezésre, valamint az önkormányzati hivatal költöztetésére figyelemmel – bizonyítottan is megnövekedett. Ez a tényállási háttér a szabadság ütemtervszerű igénybevételének elmaradását objektíve magyarázza, és egyúttal gyengíti azt az alperesi állítást, amely a felperesi magatartás mögött tudatos visszaélésszerűséget tételez. Ugyanezen következtetésre vezet az érvényesített igény volumene is. A jogviszony megszűnésekor fennmaradt – az előző évről áthozott 12, valamint a tárgyévre időarányosan esedékes 13 napból álló –, mindösszesen 25 napnyi kiadatlan szabadság településvezetői jogviszonyban egyáltalán nem tekinthető kirívónak, mivel ez a mennyiség a felperest egy teljes naptári évben megillető 39 napnyi szabadságkeretnek csupán mintegy kétharmadát, míg a 2022 tavaszán a KIRA-nyilvántartás szerint fennálló 116 napos teljes szabadságállománynak is csak alig több, mint egyötödét tette ki. E számszerű adatok alapján a perrel érintett szabadságmaradvány nem minősíthető olyan rendkívüli vagy felhalmozott mértékű állománynak, amelyből önmagában a jogintézmény rendeltetésével ellentétes, tudatos „gyűjtögetésre” lehetne következtetni; az sokkal inkább az önkormányzati feladatellátás természetes objektív velejárójaként azonosítható. A célzatos vagyonszerzésre utaló alperesi érvelést tovább gyengíti az a körülmény, hogy a felperes 2022-ben – részben éppen a képviselő-testület kifejezett felhívására – adminisztratív úton, utólagosan jelentős számú szabadságnapot írt ki a saját terhére. Függetlenül attól, hogy ezen utólagos adminisztráció tényleges pihenőidő-felhasználást fedett-e vagy sem, annyi bizonyosan megállapítható, hogy ez az intézkedés a később megváltható szabadságállományt számottevően csökkentette, amely magatartás fogalmilag is nehezen egyeztethető össze a szabadságfelhasználás szisztematikus visszatartására és a munkáltató tudatos megkárosítására épített alperesi állásponttal. Mindezek okszerű következményeként rögzíthető, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok legfeljebb a felperes pontatlan, rendezetlen és a törvényi követelményeknek meg nem felelő ügyviteli gyakorlatát támasztják alá; azt azonban nem, hogy célzatosan, a jogszabályi keretek kijátszására törekedve, a munkáltató megtévesztésével kívánt volna jogosulatlan szabadságmegváltáshoz jutni.

[36] A fent kifejtetteket összegezve az ítéltábla rögzíti, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló peradatok okszerű és a Kp. 78. § (2) bekezdésének, valamint a 78. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 279. § (1) bekezdésének megfelelő, logikai ellentmondásoktól mentes mérlegelésével jutott arra a helytálló jogi következtetésre, miszerint az alperes nem tudta hitelt érdemlően bizonyítani a felperes részéről a jóhiszeműség

és a tisztesség elvének a rendeltetésellenes joggyakorlást is kimerítő megsértését. E megállapításból közvetlenül következik, hogy az alperes azon – a Kp. 84. § (2) bekezdése folytán irányadó Pp. 346. § (4)-(6) bekezdéseire alapított – eljárásjogi fellebbezési érvelésének alaptalansága is, amely szerint az elsőfokú ítélet megalapozatlan, iratellenes, vagy annak jogi indokolása hiányos lenne. Az elsőfokú bíróság ugyanis a döntése anyagi jogi alapjául szolgáló jogszabályokat az ügy érdemi elbírálásához szükséges körben azonosította, azok tartalmának értelmezését elvégezte, és a bizonyítási szabályok lényegét tekintve helytálló alkalmazásával megalapozottan állapította meg, hogy miután az alperes a vitatott szabadságnapok természetbeni kiadását nem tudta kétséget kizáróan igazolni, az ebből eredő bizonyítatlanság perjogi következményeit neki kell viselnie.

[37] Mindezekre figyelemmel nem foghat helyt az alperes azon fellebbezési érvelése sem, miszerint az elsőfokú bíróság a jogvita érdemi elbírálása során eltért a Kúriának a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (BHGY) közzétett, irányadó joggyakorlatától. Az ítéltábla rámutat, hogy a támadott ítélet valójában sem a Kf.III.39.887/2021/4., sem pedig a Kfv.III.45.014/2024/11. számú kúriai határozatokban foglalt elvi tételekbe nem ütközik; miként nem áll ellentétben a Fővárosi Ítéltábla 1.Kf.700.392/2023/6. számú határozatával sem. E körben mindenekelőtt kiemelendő, hogy a hivatkozott Kfv.III.45.014/2024/11. számú precedens döntés ténybeli alapja részben eltér a jelen jogvitától, tekintve, hogy az nem a polgármester, hanem a jegyző szabadságának kiadását érintette. Ebből pedig az következik, hogy a Kttv. 225/C. § (2) bekezdésében a polgármesterhez telepített előzetes ütemezési és tájékoztatási kötelezettség a jogvita alapjául szolgáló tényállásban fogalmilag sem merülhetett fel. A hivatkozott döntések továbbá valójában éppen azt a – fentebb már levezetett – garanciális főszabályt erősítik meg, miszerint a hiteles szabadságnyilvántartás vezetésének elmaradásából fakadó bizonyítatlanság eljárásjogilag a munkáltató terhére esik. Ugyanezen döntések egyúttal azt is kijelölik, hogy e főszabálytól a Kttv. 9. § (2)-(3) bekezdéseiben rögzített általános magatartási követelmények megsértésére hivatkozással csak kivételesen és szigorú bizonyítási feltételek mellett lehet eltérni. A Kfv.III.45.014/2024/11. számú precedens határozat, illetőleg a Fővárosi Ítéltábla 1.Kf.700.392/2023/6. számú döntése alapján e kógens bizonyítási szabály alóli kivételre kizárólag „az ügy egyedi körülményeire figyelemmel, kivételesen” kerülhet sor olyan esetekben, amikor kétséget kizáróan bizonyítást nyer az érintett rendeltetésellenes joggyakorlása, vagyis ha olyan súlyos, visszaélészerű magatartás azonosítható, amelyből „egyértelműen a jogszabályok – akár aktív, akár passzív módon történő – kijátszására irányuló szándéka tűnik ki”. Ezt az áttörési küszöböt markánsan illusztrálja a felhívott kúriai döntés alapjául szolgáló eset, ahol a kivételszabály alkalmazását a jegyző és a polgármester – büntetőjogilag is értékelt, bűncselekményt megvalósító – célzatos összejátszása tette indokolttá.

[38] A jogvita dogmatikai sarokpontját képező kérdésben – a Kttv. 225/C. § (2) bekezdése szerinti polgármesteri tájékoztatási kötelezettség elmulasztása miként hat a bizonyítási teher megfordulására – a jelen ügy ténybeli és jogi alapjai a Kúria Kf.III.45.061/2022/4. számú határozatában vizsgált tényállással mutatnak szoros analógiát. Ezen eljárásban ugyancsak egy tisztségéből távozó polgármester érvényesített szabadságmegváltás iránti igényt az önkormányzattal szemben. A felek perbeli pozíciója is lényegileg azonos volt: az alperes védekezésének fókuszában az állt, hogy a szabadság kiadásának elmaradása kizárólag a polgármester előírt tájékoztatási kötelezettségének megszegésére, s ezáltal a jóhiszeműség és az együttműködés követelményének sérelmére

vezethető vissza. A Kúria ezzel szemben elvi éllel rögzítette, hogy a ki nem adott pihenőidő jogkövetkezményeit a törvény „felróhatóságtól függetlenül rendezi”. Ebből okszerűen következik, hogy a jogviszony megszűnésével esedékessé váló anyagi igény elbírálása során „az volt eldöntendő, hogy hány nap ki nem adott szabadsága volt – ami ténykérdés –, és nem kellett vizsgálni, hogy miért – kinek felróhatóan – nem történt meg a szabadság kiadása, illetve igénybevétele”. E precedens egyértelműsíti, hogy a bizonyítási teher nem fordul meg pusztán a tisztségviselő adminisztratív mulasztása okán, mivel a szabadságmegváltás jogkövetkezményeit a törvény főszabály szerint „felróhatóságtól függetlenül” rendeli alkalmazni. Ugyanezt az elvi álláspontot tükrözi – az elsőfokú bíróság által helyesen felhívott, az alperes által azonban alaptalanul kifogásolt – a Kfv.III.45.133/2023/6. számú kúriai ítélet is, amely ugyancsak egyértelműsítette, hogy a szabadság kiadása és nyilvántartása olyan kógens munkáltatói kötelezettség, amelynek elmulasztása a polgármester esetleges tájékoztatási hiányosságaitól függetlenül sem értékelhető a tisztségviselő terhére.

[39] Ebből okszerűen következik, hogy az alperes által a fellebbezésében felhívott Kf.III.39.887/2021/4. számú precedens határozatot – illetőleg annak [26] bekezdésében rögzített elvi iránymutatását – sem lehet a teljes felsőbírósági gyakorlat kontextusából kiragadva, a bizonyítási teher megfordulását eredményező automatikus eljárásjogi jogkövetkezményként értékelni. Ehelyett a hivatkozott határozati rendelkezést a bizonyítási teher átfordulását szigorú feltételekhez kötő, korábban részletezett felsőbírósági gyakorlat rendszertani kereteibe ágyazottan, azzal a dogmatikai többlettartalommal szükséges értelmezni, amely szerint az objektív munkáltatói bizonyítási teher áttöréséhez önmagában nem elegendő a tisztségviselő egyszerű ügyviteli mulasztása, hanem ahhoz a rendeltetésellenes joggyakorlás megalapozott gyanúját felvető, minősített többlettényállási elemek perbeli fennállása is elengedhetetlen. A jelen jogvitában – amint a [33]-[35] bekezdésekben részletesen kifejtett ténybeli és jogi értékelésből következik – a felperes oldalán nem voltak azonosíthatók olyan különleges, a vonatkozó jogszabályi rendelkezések célzatos és rosszhiszemű kijátszására irányuló körülmények, amelyek a rendeltetésellenes joggyakorlást igazolták volna, így a pusztán adminisztrációs hiányosságok, a szabadságolási ütemtervtől való eltérés, valamint az erre vonatkozó bejelentési kötelezettség elmulasztása okán a bizonyítási teher a perben nem fordult át a felperes terhére.

[40] Mindezekkel szemben szintúgy megalapozatlan az alperes azon fellebbezési hivatkozása is, miszerint a munkáltatói jogkört gyakorló képviselő-testület már azzal maradéktalanul eleget tett a szabadság kiadására vonatkozó kógens törvényi kötelezettségének, hogy a szabadságok ütemezéséről döntött, az éves testületi üléseken kifogásolta a pihenőidő igénybevételének elmaradását, valamint formális felszólításokat intézett a felpereshez a szabadság rendeltetésszerű igénybevétele érdekében. Az ítéltábla rámutat, hogy egyfelől az ilyen, utólagos és pusztán deklaratív intézkedések önmagukban nem merítik ki a hiteles szabadságnylvántartás vezetésére és a pihenőidő természetbeni kiadására irányuló objektív munkáltatói kötelezettséget. Másfelől jogilag és tényszerűen sem tartható az az alperesi álláspont, hogy a képviselő-testület ne rendelkezett volna további igazgatási és munkáltatói eszközrendszerrel a nyilvántartási fegyelem, valamint a pihenőidő kötelező igénybevételének kikényszerítésére. A munkáltatói kötelezettség ugyanis nem merül ki a szabadság ütemtervi jóváhagyásában és a mulasztások utólagos szóvá tételében, hanem magában foglalja a szabadságnylvántartás szabályszerű vezetésének folyamatos ellenőrzését, az eltérések naprakész dokumentálásának megkövetelését, továbbá az ügyviteli apparátus

útján mindazon szükséges intézkedések megtételét is, amelyek a szabadság tényleges kiadását és nyomon követhetőségét biztosítják.

[41] Jóllehet a polgármester sajátos, választáson alapuló közjogi státuszából következően a képviselő-testület nem rendelkezik a klasszikus munkaviszonyt jellemző, szigorú alá-fölérendeltségen alapuló, közvetlen utasításadási és munkaidő-beosztási eszközökkel, ebből nem következik a munkáltató eszköztelensége. Ellenkezőleg: a Kttv. 225/F. § (1) bekezdése kifejezetten biztosítja számára a fegyelmi jogkör gyakorlását, amely adekvát és hatékony jogi eszközt teremt arra az esetre, ha a polgármester a szabadságütemezés szabályait, illetőleg a Kttv. 225/C. § (2) bekezdésében rögzített tájékoztatási kötelezettségét vétkesen és ismétlődően megszegi. Ebből már önmagában az következik, hogy a jogalkotó a szabadságra vonatkozó kötelezettségek érvényesítését nem pusztán deklaratív, hanem szankcionálható munkáltatói kötelezettségnek szánta. Nem vezet más következtetésre az sem, hogy a Kttv. 225/C. § (3) bekezdése és 225/J. § (3) bekezdése értelmében a szabadságnylvántartás tényleges vezetése és az adminisztratív ügyviteli feladatok ellátása a jegyző hatáskörébe tartozik – aki felett az általános munkáltatói jogokat a polgármester gyakorolja –, mert ez a szabályozás kizárólag a feladatok hivatali lebonyolítását rendezi, a képviselő-testület végső munkáltatói felelősségét azonban nem szünteti meg. A testületet ugyanis az Mötv. szervezeti és működési garanciái alapján megilleti és terheli mindazoknak az ellenőrzési és szervezetalakítási eszközöknek a gyakorlása, amelyek a nyilvántartási fegyelem és a szabadságkiadás jogszerű rendjének biztosításához szükségesek: így különösen jogosult a jegyzőt a hivatal tevékenységéről beszámoltatni, a nyilvántartási gyakorlatot bizottsági úton ellenőrizni, a szervezeti és működési szabályzatban a szabadság adminisztrációjának kötelező eljárási rendjét és formanyomtatványait előírni, valamint mulasztás esetén a jegyző útján intézkedni a jogsértő állapot megszüntetése érdekében. Súlyosabb és tartós jogsértés esetén továbbá a testület előtt nyitva áll az Mötv. 70. § (1) bekezdése szerinti, a polgármester tisztségének megszüntetésére irányuló közjogi perindítás lehetősége, valamint a törvényességi felügyeletet ellátó kormányhivatal eljárásának kezdeményezése is. Ennélfogva a jogsértő gyakorlat passzív eltűrésére és a munkáltatói eszköztelenségre alapított alperesi védekezés megalapozatlan. Ezt az értelmezést erősíti a Kúria következetes – többek között az Mfv.II.10.504/2015. számú ügyben is kifejtett – gyakorlata is, amely arra mutat rá, hogy az önálló polgármesteri ügyintézés ténye nem zárja ki a képviselő-testület aktív ellenőrzési és szabadságkiadási felelősségét; ebből pedig okszerűen az következik, hogy a munkáltató a saját passzivitásából fakadó bizonyítatlanság eljárásjogi kockázatát nem háríthatja át a tisztségviselőre.

[42] A perbeli ügyben a rendelkezésre álló paradatok alapján megállapítható, hogy a munkáltatói jogkört gyakorló képviselő-testület a fenti jogi és igazgatási eszközökkel egyáltalán nem élt, hanem lényegében eltúrte a jogszabálysértő gyakorlatot, és a szabadság igénybevételének elmaradására vonatkozó évenkénti formális kifogásokon, illetőleg azok jegyzőkönyvi rögzítésén túlmenően semmilyen érdemi munkáltatói intézkedést nem tett a jogszerű állapot helyreállítása érdekében, noha a szabadságnylvántartás vezetésével kapcsolatos szabálytalanságról folyamatosan tudomással kellett bírnia. Ezt a hallgatolagos munkáltatói belenyugvást támasztják alá a perben meghallgatott tanúk vallomásai is, amelyekből egyértelműen kiderül, hogy a nyilvántartás hitelességeért törvény szerint felelős jegyző legfeljebb a jelenléti ív vezetésének elmaradását tette szóvá, de – amint azt a tanúvallomásában kifejezetten elismerte – „én sem hívtam fel a felperes figyelmét arra, hogy

[a szabadságos nyomtatványt] töltse ki”. Ebből okszerűen következik, hogy a munkáltatói feladatok ellátásában közreműködő hivatali apparátus maga is közrehatott a jogsértő állapot, valamint az abból fakadó bizonyítatlanság fenntartásában.

[43] Mindezekon túlmenően az ítéltábla az alperes azon fellebbezési érvelésével összefüggésben, amely a jelenléti íven eredetileg munkavégzésként feltüntetett egyes munkanapok utólagos, ténylegesen igénybe vett szabadságként történő átminősítésére és ekként történő elszámolására irányult, a következőkre mutat rá. A rendes szabadság alapvető dogmatikai és munkajogi rendeltetése – az Alaptörvény XVII. cikk (4) bekezdésében deklarált pihenéshez való joggal összhangban – a munkavégzésből eredő fizikai és szellemi igénybevétel előre tervezett kipihenésének biztosítása. Ebből fogalmilag és logikailag is az következik, hogy a munkáltató egy már a múltban lezárult, más jogcímű vagy éppen jogcím nélküli távollétet utólagosan nem minősíthet át szabadsággá. Ha ugyanis a munkáltató a szabadság kiadására vonatkozó egyoldalú jognyilatkozatát nem a pihenőidő tényleges biztosítására, hanem egy általa igazolatlannak tekintett távollét utólagos, szankciós természetű rendezésére használja fel, eljárása nemcsak a jogintézmény teleologikus céljával kerül ellentétbe, hanem egyúttal sérti a Kttv. 10. §-ában rögzített joggal való visszaélés tilalmát is. Ez a visszamenőleges, fikciószerű átminősítés emellett közvetlenül ütközik a Kttv. 225/C. §-ában megjelenő kógens törvényi követelménybe is, mely a munka- és pihenőidő-nyilvántartás hiteles, valósághű és naprakész vezetését követeli meg, nem pedig a már lezárt időszakok utólagos átírását. A jogviszony természetéből pedig az is következik, hogy amennyiben a polgármester a Kttv. 225/L. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 76. § (1) bekezdése szerinti rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettségét indokolatlan távolléttel megszegi, az a közszolgálati jogviszonyból eredő vétkes kötelezettségszegésnek minősül, amelynek törvényes jogkövetkezménye kizárólag a Kttv. 225/F. §-ában és a Kttv. 225/L. § (1) bekezdése szerint irányadó 156. §-ában szabályozott fegyelmi eljárás megindítása, illetőleg lefolytatása lehet. Ebből logikai szükségszerűséggel adódik, hogy a munkáltató a célhoz kötöttség elvét megsértve, contra legem jár el akkor, ha a fegyelmi felelősségre vonás törvényes útja helyett a tisztségviselő szabadságkeretét egyoldalúan, egyfajta rejtett adminisztratív szankcióként csökkenti. Ezt a szigorú jogértelmezést erősíti meg a Kttv. 225/L. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 107. § (2) és (3) bekezdéseinek kógens szabályozása is, amely egyrészt csak azt engedi meg, hogy a jogviszony megszűnésekor a munkáltató által ki nem adott arányos szabadságot megváltás [107. § (2) bek.], másrészt külön rendezi azt az esetet is, ha a tisztségviselő a megszűnésig több szabadságot vett igénybe, mint amennyi megillette [107. § (3) bek.], vagyis a törvény következetesen a ténylegesen kiadott és igénybe vett szabadsággal számol, tételes jogilag is kizárva egy utólagos, könyveléstechnikai fikcióval történő átminősítés lehetőségét.

[44] Mindebből logikai kényszerűséggel következik – miként azt az elsőfokú bíróság is helytállóan megállapította –, hogy a perbeli jogvitában eleve alaptalan az alperes azon érdemi védekezése, miszerint a felperest azért nem illeti meg a megváltani kért számú szabadságnap, mert azokat már ténylegesen igénybe vette azokon a munkanapokon, amikor a perben becsatolt útiköltségtérítési bizonylatok, illetőleg egészségügyi okiratok tanúsága szerint a munkahelyétől ténylegesen távol volt. A pihenőidő előzetes és szabályszerű kiadásának hiányában ugyanis a munkáltató ezen – munkavégzéssel, gyógykezeléssel töltött, vagy akár igazolatlan – távolléteket utólagosan, egyoldalú és visszamenőleges hatályú jognyilatkozattal nem minősítheti át jogszerűen igénybe vett szabadsággá pusztán abból a

célból, hogy ezáltal mentesüljön a kiadatlan szabadságnapok megváltásának törvényi kötelezettsége alól. Az ítéltábla e körben azt is kiemeli, hogy ezen utólagos munkáltatói átminősítés az elvi kizártságán túl a perbeli tényállás sajátosságaira figyelemmel ténybelileg is aggályos, minthogy a becsatolt útiköltségtérítési és egészségügyi okiratok legfeljebb töredéknapi (részleges) távollétek igazolására alkalmasak, amelyek fogalmilag nem feleltethetők meg egész napos pihenőidőnek. Ezenfelül az orvosi kezelésekkkel érintett, 2021. évre eső időszakok – releváns időbeli egybeesés hiányában – logikailag sem csökkenthetik a 2022. évről áthozott megváltható szabadságállomány mértékét, míg az útiköltségelszámolásokkal érintett munkanapok tekintetében a távollét jogcímének alperes által állított hiánya az eljárás során nem nyert bizonyítást. Mindebből okszerűen következik az is, hogy a perbeli jogvita érdemi elbírálása szempontjából irreleváns az alperes azon hivatkozása, miszerint a felperes a napi munkaidőre és az általános munkarendre vonatkozó előírásokat nem tartotta be. Ezen kötelezettségek esetleges megszegése ugyanis fogalmilag sem hathat ki a jogszerűen áthozott és megváltható szabadságnapok mértékére, lévén a jelenléti fegyelem megsértése – a fentebb kifejtettekkel összhangban – jogilag nem eredményezheti a pihenőidőhöz való anyagi jogi jogosultság elvesztését vagy a szabadságkeret csökkenését, hanem az – a jogviszony fennállása alatt – legfeljebb a tisztségviselő fegyelmi felelősségre vonását alapozhatta volna meg.

[45] A továbbiakban a beszámítás kérdésére áttérve az ítéltábla mindenekelőtt rögzíti, hogy az alperes a kérdéses jogintézmény kapcsán megalapozatlanul hivatkozott a Pp. viszontkeresetre és beszámításra vonatkozó szabályaira. A Kp. 6. §-a szerint ugyanis a polgári perrendtartás rendelkezései a közigazgatási perben csak akkor alkalmazhatók, ha azt a Kp. kifejezetten előírja, márpedig a közszolgálati jogviszonnyal összefüggő marasztalási perben előterjeszthető viszontkereset és beszámítás megengedhetőségét, előterjesztésének feltételeit és perjogi természetét a Kp. 132. §-a önállóan, lex specialisként rendezi. Következésképpen e jogintézmények dogmatikai megítélésének elsődleges és közvetlen normatív alapja nem a Pp., hanem a közigazgatási perrendtartás szabályrendszere. Ezen túlmenően az ítéltábla rámutat, hogy a beszámítás anyagi jogi természetét tekintve a Ptk. 6:49. § (1)-(2) bekezdéseiben szabályozott olyan egyoldalú, a kötelezettséget a beszámítás erejéig megszüntető jognyilatkozat, amely a közigazgatási perrendtartás rendszerében – elkülönülve a Kp. 132. § (1) bekezdésében nevesített, a felperes elleni önálló jogvédelemre és érdemi marasztalásra is irányuló, a keresetlevéllel szemben támasztott követelményeket megfelelően teljesítő viszontkeresettől – nem önálló kereseti kérelem, hanem kizárólag a felperes követelésének részbeni vagy teljes megszüntetésére irányuló anyagi jogi védekezésként funkcionál. Ebből az alapvető különbségből, valamint a töretlen – a közigazgatási marasztalási perekben is irányadó – kúriai joggyakorlatból fakadóan a beszámítási kérelem perbeli előterjesztése – a fellebbezésben kifejtettekkel ellentétben – nem hoz létre a felperes eredeti keresetétől független, önállóan elbírálandó eljárásjogi jogviszonyt. Ilyenformán az – az alperes fellebbezésében foglalt állítással szemben – nem minősül az érdemi védekezéstől „minőségileg különböző, eltérő alperesi eszköznek”. A beszámítási kérelem kizárólagos rendeltetése ugyanis a felperesi követelés teljes vagy részleges megszűnésének megállapítása, nem pedig az alperes javára szóló önálló marasztalási döntés kikényszerítése. Ennélfogva az eljáró bíróságnak a perben érvényesített beszámítási kérelem jogi és ténybeli alaposságát nem egy elkülönült peres kérelemként kell megítélnie, hanem azt szervesen a kereseti kérelem érdemi vizsgálata során, a felperest megillető követelés összecszerűségének meghatározása körében kell értékelnie, és a levont jogi következtetéseiről az ítélet indokolásában kell számot adnia.

[46] Mindezek fényében téves és a jogintézmény dogmatikai természetével ellentétes az alperes azon fellebbezési érvelése, amely a beszámítási kérelemként előterjesztett anyagi jogi védekezés tekintetében az ítélet rendelkező részében történő kifejezett és alakszerű elbírálást hiányolja. Figyelemmel arra, hogy az előbb kifejtettekkel összhangban a beszámítási kérelem nem önálló kereset, ekként arról a bíróságnak nem kell, sőt fogalmilag nem is lehet a rendelkező részben külön rendelkeznie. A beszámítási kérelem elbírálásának eredménye eljárásjogilag kizárólag az érdemi döntés tartalmában, a felperesi keresetnek való helyt adás terjedelmében ölt testet oly módon, hogy amennyiben a bíróság a kérelmet alaposnak találja, az értelemszerűen a marasztalási összeg csökkentéséhez (vagy a kereset teljes elutasításához) vezet, míg annak alogtalansága esetén a védekezés pusztán nem befolyásolja a felperes követelésének érdemi megítélését. Ennélfogva – mivel a beszámítás sikertelensége önmagában csak az alperesi anyagi jogi védekezésének eredménytelenségét jelenti – a beszámítási kérelem elutasításának tényét és jogi indokait a bíróságnak kizárólag a határozat indokolásában kell számot adó módon kifejtenie, így az elsőfokú ítélet rendelkező részének a beszámításra vonatkozó külön döntés hiányát sérelmező alperesi vitatása megalapozatlan. Ezt a jogértelmezést kifejezetten megerősíti a Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Tanácskozása 2017. július 7-i 16. számú állásfoglalása, amely szerint „az ítélet rendelkező részében a beszámításról való döntés külön nem jelenik meg, azt a keresettel (vizontkeresettel) kapcsolatos rendelkezés mutatja meg”, továbbá a 3/2000. számú Polgári jogegységi határozat (PJE) is, amely ugyanezen elvi alapon rögzíti, hogy az ítélet „nem tartalmazhatja beszámítási kifogás elutasítását”, vagyis a beszámításról való döntés nem önálló rendelkező részi tételként, hanem az érdemi döntés terjedelmén keresztül fejeződik ki. Noha a felhívott joggyakorlati iránymutatások eredendően a polgári perrendtartás szabályozási környezetében és ahhoz kapcsolódóan születtek, a beszámítási kérelem anyagi jogi és eljárásjogi dogmatikai természetének, valamint tisztán védekezési funkciójának alapvető azonossága okán az azokban lefektetett elvi megállapítások – a Kp.-ban foglalt részletszabályok lex specialis jellege mellett – a közigazgatási perrendtartás hatálya alá tartozó közszolgálati marasztalási perekben is megfelelően irányadóak.

[47] A beszámítási kérelem eljárásjogi (alaki) elbírálásának tárgykörénél maradv a ítéltábla rámutat arra is, hogy bár az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértést követett el, amikor az anyagi jogi védekezéséknél funkcionáló beszámítási kérelem elutasításáról egy fellebbezéssel önállóan nem támadható pervezető végzésben rendelkezett; ezen eljárási hiba azonban az ítélet érdemi törvényességét nem befolyásolta. Ennek indoka, hogy a törvényszék a beszámítás érdemi el nem fogadásának indokairól – még ha téves jogi érvelés mentén is, de – érdemben számot adott, az elutasítás érdemi eredménye pedig az előbb rögzített elveknek megfelelően, a felperesi kereset teljes összegű, a beszámítani kért ellenkövetelés levonása nélküli megítélése révén az ítélet rendelkező részében is jogszerűen kifejezésre jutott. Ezen túlmenően az ítéltábla azt is megállapította, hogy az elsőfokú bíróság iratellenesen, s ezáltal tévesen azonosította az alperes által beszámítani kívánt ellenkövetelés anyagi jogi alapját. Indokolásában ugyanis kizárólag a kiküldetési rendelvénnyekre és az útiköltség-elszámolásokra alapított kártérítési igény érvényesíthetőségét vizsgálta és zárta ki, holott az alperesi hivatkozás ténylegesen a szabadság igénybevételenek és dokumentálásának felperesi elmulasztásából eredő kártérítési igény érvényesítésére irányult. Ez a téves jogi és ténybeli kiindulópont azonban nem érinti a beszámítási kérelem érdemi alogtalanságát, következésképpen nem teszi jogszabálysértővé az elsőfokú bíróságnak az alperes által

követelt összeg levonását mellőző, a marasztalás összecszerűségében megnyilvánuló érdemi döntését sem.

[48] Végezetül az alperes által előterjesztett beszámítási kérelem anyagi jogi megalapozottságának vizsgálata körében az ítéltábla rámutat, hogy a Kttv. 225/L. §-a folytán alkalmazandó 107. § (2) bekezdés b) pontja alapján a jogviszony megszűnésekor ki nem adott szabadság pénzbeli megváltása a felperest megillető, feltétlen és közvetlenül törvényen alapuló anyagi jog, amelynek teljesítése az alperes oldalán nem jogellenes vagyoni hátrányt jelent, hanem egy esedékessé vált, kógens jogszabályi kötelezettség teljesítése. Ennélfogva fogalmilag kizárt, hogy önmagában e törvényes fizetési kötelezettség – illetve annak perbeli érvényesítése – a Kttv. 225/G. §-a, illetve a Kttv. 225/L. §-a alapján irányadó 160. § (1) bekezdése szerinti kártérítési felelősséget megalapozó kárnak minősüljön. A kártérítési felelősség konjunktív dogmatikai előfeltétele ugyanis minden esetben valamely jogellenes és felróható károkozó magatartás, valamint az abból eredő – azzal ok-okozati összefüggésben álló – vagyoni hátrány fennállása, márpedig a felperes részéről a jogszabály által kifejezetten biztosított szabadságmegváltási igény érvényesítése – a peradatok alapján a Kttv. 9. § (2)-(3) bekezdéseinek bizonyítást nem nyert megsértését is figyelembe véve – sem jogellenesnek, sem rendeltetésellenesnek nem tekinthető, így az alperes által a megváltás összegében megjelölt vagyoni teher valójában nem minősül kárnak, hanem az a munkáltatót terhelő, eleve fennálló és a jogviszony megszűnésével esedékessé vált törvényes fizetési kötelezettség. Ebből egyenesen következik, hogy egy kógens jogszabályi rendelkezésen alapuló, a bíróság által is jogszerűnek ítélt munkáltatói fizetési kötelezettség teljesítése fogalmilag nem minősülhet a munkáltató vagyonában bekövetkezett, a felperes által jogellenesen okozott kárnak, hiszen a jogos anyagi igény érvényesítése eleve kizárja a kárfelelősséget megalapozó jogellenességet. Mindemellett az alperesi beszámítási kérelem egy feloldhatatlan logikai paradoxont is magában hordoz. Ugyanazon tényállási alapra építve ugyanis egyszerre állítja egyrészt azt, hogy a felperest szabadságmegváltás egyáltalán nem illeti meg, másrészt pedig azt, hogy amennyiben mégis megilletné, úgy éppen e jogszerűen fennálló és megítélendő követelés teljesítése folytán az alperesnek azonos összegű kára keletkezne. Csakhogy, amennyiben a felperesi igény alaptalan, úgy a beszámítás fogalmilag kizárt és szükségtelen; ha pedig alapos – miként az a jelen ügyben is megállapítható –, úgy a teljesítendő összeg nem minősül kárnak, hanem a munkáltatót terhelő, törvényen alapuló fizetési kötelezettség. Következésképpen az alperes által előterjesztett beszámítási kérelem már a saját belső logikai szerkezete folytán is érdemben alkalmatlan a kívánt joghatás kiváltására.

[49] A fent kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét – a beszámítási kérelem elutasítására vonatkozó jogi indokolás előbbiek szerinti dogmatikai pontosítása és megváltoztatása mellett – a Kp. 109. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[50] A felperes a másodfokú eljárásban előterjesztett költségjegyzékében a jogi képviseletével felmerült költségeinek megállapítását – a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdésére hivatkozva – tényleges költségalapú, megbízási szerződés szerinti felszámítás útján kérte. Jóllehet a kérelmében téves – már hatályon kívül helyezett – jogszabályi hivatkozást tüntetett fel, mivel a perbeli ügyben a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 6-7. §-aiban

foglalt átmeneti rendelkezések folytán már ezen új jogszabály rendelkezéseit kell alkalmazni; e jogszabály-megjelölési pontatlanság azonban önmagában nem képezte eljárásjogi akadályát az igény érdemi vizsgálatának. Az alkalmazandó IM rendelet 2. § (1) bekezdése – a korábbi szabályozási logikával egyezően – a perköltségigény ezen jogcímen történő érvényesítését kógens módon az ügyvédi megbízási szerződésben kikötött munkadíjhoz kapcsolja. E normatív rendelkezésből fakadóan a díjigény bírósági megállapításának elengedhetetlen feltétele a hivatkozott megbízási szerződés csatolása, miután a bíróság kizárólag ennek ismeretében győződhet meg a követelésösszegezésének valóságáról és szerződéses megalapozottságáról. A felperes azonban ezen okirati bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, miután a rendelkezésre álló periratok között kizárólag az elsőfokú eljárásra vonatkozó – és a másodfokú eljárás díjazása tekintetében érdemi rendelkezést nem tartalmazó – „Megállapodás ügyvédi munkadíjról módosítás” elnevezésű okirat fellelhető, a fellebbezési eljárás során pedig a jogorvoslati szakaszra kiterjedő külön díjmegállapodás becsatolására nem került sor. Ennek hiányában a perköltség felszámítása nem felelt meg a Kp. 99. § (3) bekezdése által felhívott

35. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 81. § (1)-(2) bekezdéseiben előírt törvényi követelményeknek – amely szerint a költség felmerülését és összegezését okirattal kell igazolni –, így annak a kért jogcímen történő megállapítására az ítéltáblának nem volt törvényes lehetősége.

[51] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (1) bekezdése és

46. § (1) bekezdése szerinti (59.770 forint) fellebbezési illeték a pereszes alperes Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontjában biztosított teljes személyes illetékmentessége folytán a Kp. 99. § (3) bekezdése értelmében a 35. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 96. § (1) bekezdés b) pontja, 102. § (1) és (6) bekezdései értelmében az állam terhén marad.

[52] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Kp. 99. § (1) bekezdése zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2026. március 25.

dr. Antal Regina s. k.	dr. Oláh Zsolt s. k.	dr. Koós Szabolcs s. k.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró